

Vijay Kumar Jain v. The Commissioner of Income Tax, Patiala,

ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਖੋਜ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸੰਮਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਦਈ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 3 ਮਈ, 1972 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਆਰਡਰ 9, ਨਿਯਮ 13, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ “ਮੁਦਾਇਕ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਕੋਈ ਖੋਜ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅਪੀਲੀ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਖੋਜ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਸਿਰਫ਼ ਸੇਵਾ' 'ਡਿਊ ਸਰਵਿਸ' ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਡਰ IX, ਨਿਯਮ - 13, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ V ਦੇ ਨਿਯਮ 2 ਦੀ ਲੋੜ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਸੰਮਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਉਸਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੰਮਨ ਦੀ 'ਸਿਰਫ਼ ਸੇਵਾ' ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ 'ਉਚਿਤ ਸੇਵਾ' ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(5) ਮੈਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ 8 ਅਪਰੈਲ 1974 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਬੀ. ਐਸ. ਜੀ.

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਰੈਫਰੈਂਸ
ਡੀਕੇ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਸੀਜੀ ਸੂਰੀ ਜੇ. ਜੇ.
ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ ਬਿਨੈਕਾਰ
ਬਨਾਮ
ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪਟਿਆਲਾ,-
ਉੱਤਰਦਾਤਾ।
ਆਈਟੀ ਰੈਫ. 1973 ਦਾ ਨੰ.
20 ਮਾਰਚ 1974 ਈ.

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ (1961 ਦਾ XLIII)-ਸੈਕਸ਼ਨ 139, 147 ਅਤੇ 148— ਧਾਰਾ 139(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਵੈਧ ਰਿਟਰਨ— ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ

ਰਿਟਰਨ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ— ਧਾਰਾ 147 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ— ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਪਰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ— ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ— ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ

ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦਾ—ਕੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 139(4) ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵੈਧ ਰਿਟਰਨ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 147 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 147 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣ , ਬੇਕਾਰ ਹਨ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ ਅਵੈਧ ਹੈ ਉਹ ਗੈਰ-ਅਨੁਮਾਨਤ ਹੈ। ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਪੀਲੇਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 256(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ 1 ਅਪੀਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹਵਾਲਾ , 1972, ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1965-66 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 1970-71 ਦੇ ITA ਨੰਬਰ 757 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ : -

“ਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 148 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ?”

ਆਰ.ਐਨ.ਨਰੂਲਾ, ਐਸ.ਪੀ ਜੈਨ ਲਈ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਡੀਐਨ ਅਵਸਥੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਐਸਐਸ ਮਹਾਜਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਨਿਰਣਾ

ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.-ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ: -

“ਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ

ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ?

(2) ਮੁਲਾਂਕਣ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 1965-66 ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 139(1) ਅਤੇ 139(2) ਦੁਆਰਾ

Vijay Kumar Jain v. The Commissioner of Income Tax, Patiala,

ਮਨਜ਼ੂਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਮਦਨ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ 28 ਮਾਰਚ, 1969 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਰਿਟਰਨ ਧਾਰਾ 139 (4) ਅਤੇ (8) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇੱਕ ਵੈਧ ਰਿਟਰਨ ਬਣੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਜੋ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਸੀ, ਨੇ 28 ਮਾਰਚ, 1969 ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਮੰਨਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 139(3) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਉਕਤ ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ 9 ਮਾਰਚ, 1970 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਰਿਟਰਨ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਅਸਲ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 4,128। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 28 ਮਾਰਚ 1969 ਦੀ ਅਸਲ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੰਨੀ ਹੀ ਰਕਮ ਦਾ ਘਾਟਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੇ 24 ਮਾਰਚ, 1970 ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ। 9 ਮਾਰਚ, 1970 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 32,431। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ, ਅਸਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੰਜ ਆਧਾਰ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ: -

- (3) (1) ਸਿੱਖਿਅਤ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਦੋ ਵਾਰ ਫਰਮਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਆਜ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਖਾਤਾ ਸੰਸਕਰਣ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;
- (2) ਸਿੱਖਿਅਤ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ;
- (3) ਸਿੱਖਿਅਤ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਿਆਜ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ;
- (4) ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੁਕਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ; ਅਤੇ
- (5) ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ HUF ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਆਮਦਨ-ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ।

ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਧਾਰ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਅਤੇ ਆਧਾਰ 2 ਤੋਂ 5 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ: -

ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਬਾਏ ਗਏ ਹਨ. ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।"

ਦੁਬਾਰਾ ਅਸਤੁਸ਼ਟ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਆਧਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਆਧਾਰ 2 ਤੋਂ 5 ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1972 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 254 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ, ਆਧਾਰ 2 ਤੋਂ 5 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ 6 ਸਤੰਬਰ, 1972 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਧਾਰਾ 256 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ

ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਭੇਜੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਦੱਸੇ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(3) ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 148 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਅਵੈਧ ਸੀ। ਦਲੀਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 139, ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਰਿਟਰਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਪ-ਧਾਰਾ 139(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸੈਸੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 139 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:-

“139(4) (ਏ) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਟਰਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ , ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਰਿਟਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (iii) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

(ਬੀ) ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਮਿਆਦ ਹੋਵੇਗੀ-

- (i) ਜਿੱਥੇ ਰਿਟਰਨ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ
ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ, ਅਪ੍ਰੈਲ 1967 ਦੇ 14 ਦਿਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ;
- (ii) ਜਿੱਥੇ ਵਾਪਸੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ, 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ;
- (iii) ਜਿੱਥੇ ਰਿਟਰਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ, ”

ਅਤੇ 28 ਮਾਰਚ, 1969 ਨੂੰ ਰਿਟਰਨ ਫਾਈਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਰਿਟਰਨ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਉਕਤ ਰਿਟਰਨ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਆਮਦਨ-ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 147 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 147 ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਰਤਾਂ :-

“147. ਜੇਕਰ-

- (a) ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਲਈ ਆਮਦਨ-ਕਰ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 139 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਟਰਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੇ ਜਾਂ

Vijay Kumar Jain v. The Commissioner of Income Tax, Patiala,

ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਸਾਲ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥ, ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਯੋਗ ਆਮਦਨ ਉਸ ਸਾਲ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ

- (b) ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ ਆਮਦਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਲ,

ਉਹ, ਧਾਰਾ 148 ਤੋਂ 153 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਜਾਂ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਦੇ ਭੱਤੇ ਦੀ ਮੁੜ ਗਣਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਲਈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 148 ਤੋਂ 153 ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਤ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ)।

(4) ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਾਲ ਲਈ ਉਸਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਯੋਗ ਆਮਦਨ ਉਸ ਸਾਲ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਈ ਸੀ। ਨੋਟਿਸ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰਿਟਰਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਅਸਫਲਤਾ ਸੀ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 139। ਇਹ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 139(4) ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਵੈਧ ਰਿਟਰਨ ਸੀ। ਉਸ ਰਿਟਰਨ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 147 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 148 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 28 ਮਾਰਚ, 1969 ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਇੱਕ ਵੈਧ ਰਿਟਰਨ ਸੀ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਧਾਰ 2 ਤੋਂ 5 ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮਦਰਾਸ MKK ਮੁਥਕਰੱਪਨ ਚੇਟੀਅਰ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅੰਸ਼ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਹਨ: -

“ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਅਣਵੰਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਬਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਬਨਾਮ ਮੁਰਲੀਧਰ ਭਗਵਾਨਦਾਸ (2) ਅਤੇ ਐਨ. ਕੇ. ਟੀ., ਸ਼ਿਵਲਿੰਗਮ ਚੇਟੀਅਰ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (3) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੁਕਸ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਕਰਪਨ ਚੇਟੀਅਰ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 (2) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 1950-51,

1951-52 ਅਤੇ 1952-53 ਲਈ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦੀਆਂ ਰਿਟਰਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ। 18 ਜੂਨ, 1953 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ 'ਕੋਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ' ਵਜੋਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ NA ਵਜੋਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਸਾਲ 1953- ਲਈ। 54 ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਫਾਈਲ F. 1005-A ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਰਿਟਰਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸੈੱਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ, ਇੱਕ ਵਾਰ 23 ਫਰਵਰੀ, 1955 ਨੂੰ, ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ 30 ਮਾਰਚ, 1956 ਨੂੰ। ਇਹ ਰਿਟਰਨ 2 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨੋਟਿਸ (ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ) ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ, 1957. ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ

ਕਿ— ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ

ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ

ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ

- (1) (1970) 78 ITR1^
- (2) (1964) 52 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 335.
- (3) (1967) 66 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 586.

ਇਹ ਐਕਟ ਮੁਥੂਕਰੱਪਨ ਚੋਟੀਅਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿਟਰਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਨਾਮ ਰਣਛੋੜਦਾਸ ਕਰਸੋਦਾਸ (4) ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22(1) ਅਧੀਨ ਆਮ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਰਿਟਰਨ, ਧਾਰਾ 22(3) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਰਿਟਰਨ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਮਦਨ-ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਿਟਰਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਟਰਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਅਵੇਧ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਮਿਤੀ 18 ਜੂਨ, 1953 ਦਾ ਹੁਕਮ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਅਸਲ ਰਿਟਰਨ 22(2) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਨਾਲ ਸਹੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਦਾ ਜੂਨ ਦਾ ਹੁਕਮ; 18, 1953, ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲਾਂ 1950-51, 1951-52 ਅਤੇ 1952-53 ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਰਿਟਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34(1) ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਵੇਧ ਹੈ।

Vijay Kumar Jain v. The Commissioner of Income Tax, Patiala,

ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਗੁਜਰਾਤ II ਬਨਾਮ ਕੁਰਬਾਨ ਹੁਸੈਨ ਇਬਰਾਹਿਮਵੀ ਮਿਠਬੋਰਵਾਲਾ (5) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ-

“ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਧਾਰਾ 34 (ਇਹ ਧਾਰਾ 147 ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇੱਕ ਵੈਧ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ (ਹੁਣ ਧਾਰਾ 148) ਜਾਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਅਯੋਗ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

(4) (1959) 36 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 569.

(5) (1971) 82 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 821.

ਇਹ ਸਵੈ-ਸਿੱਧ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਯੋਗ ਹੈ ਉਹ ਗੈਰ-ਅਨੁਮਾਨਤ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਧਾਰ 2 ਤੋਂ 5 ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। . ਇਸ ਲਈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਆਧਾਰ 2 ਤੋਂ 5 ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਕੁਰਬਾਨ ਹੁਸੈਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ , ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਗ ਵਿੱਚ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਕਿ, ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਪੱਖ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਜਵਾਬ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਰੀ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

I.L.R. Punjab and Haryana ,

(1976)1

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਆਰ ਐਸ ਨਰੂਲਾ ਅਤੇ ਬੀ ਆਰ ਤੁਲੀ ਜੇ.ਜੇ.

ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ ■

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ—ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1961 ਦਾ ਆਰਐਫਏ ਨੰਬਰ 291.

25 ਮਾਰਚ 1974 ਈ.

ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ (1894 ਦਾ 1)- ਸੈਕਸ਼ਨ 9, 23(1) ਅਤੇ 25— ਐਕਵਾਇਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਐਕਵਾਇਰ-ਪਟੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ 'ਤੇ ਇੱਟ-ਭੱਠੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ■ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਟਰ ਚੈਨਲ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਟਾਂ ਬਣਾਉਣਾ—ਪਟੇਦਾਰ—ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਵਾਟਰ ਚੈਨਲ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ—ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਵੀਕੁਏਨਡ ਲਾਨਾ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਲਦੀ ਹੀ ਪਟੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਟ-ਭੱਠੇ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ—ਕੀ ਪਟੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕਮਾਈ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ '—ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ—ਕੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।

ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੇਦਾਰ ਨੇ ਇੱਟ-ਭੱਠਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਖੂਹ ਤੋਂ ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਤੱਕ ਪਾਣੀ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਚੈਨਲ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।